

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato: 12.05.2021
FU-sak: 18/21		Arkivsaknr.:

**Kostnadsberegning for ph.d.-kandidater som ikke er ansatt ved gradsgivende institusjon.
Informasjon om arbeid i nasjonal arbeidsgruppe som skal lage forslag til retningslinjer for felles praksis mellom institusjonene**

Kostnadsberegning for kandidater som ikke har arbeidsplass/er ansatt ved gradsgivende institusjon forvaltes ulikt ved de ulike institusjonene. UHR, Forskningsrådet og Forskningsinstituttene fellesarena (FFA) har nedsatt en arbeidsgruppe som skal undersøke hvor stor variasjon det er i dag, og om det er grunn(er) til å etablere en mer felles praksis mellom institusjonene.

En arbeidsgruppe med deltakere fra de fire BOTT-universitetet har fått et mandat for å se på dagens ordning. I mandatet heyer det : *«Arbeidsgruppen skal i sitt arbeid ta utgangspunkt i en kartlegging ved BOTT institusjonene, og lage forslag til rammeverk.»*

Arbeidsgruppen skal etter planen legge fram sin rapport på møte for direktørnettverket hos BOTT-institusjonene i juni. Rapporten vil anbefale noen prinsipper for beregning av kostnader og diskutere og belyse ulike forhold som kan spille inn på institusjonenes forhandlinger om kostnadsfordelingen slik at man har en mer lik praksis for dette på tvers av institusjonene.

Vi ønsker med dette å informere Forskningsutvalget om det igangsatte arbeidet, innholdet i rapporten og om den videre saksgangen.

1. Bakgrunn

I 2015 ble det utarbeidet en rapport¹ om beregning av kostnader for en ph.d.-kandidat, samt anbefalinger om hvordan finansiering av veiledning og opphold ved gradsgivende UH-institusjon bør foregå. Rapporten gjaldt for nærings ph.d.-ordningen, men ble senere også retningsgivende for offentlig ph.d.-ordningen.

Kort oppsummert anbefaler 2015-rapporten at egenfinansiering vil være gjenstand for forhandling mellom UH-institusjonen og bedrift i hvert enkelt prosjekt. Resultatet vil avhenge av begge partners økonomiske handlingsrom. En mulig fordeling av kostnader kan være:

- **Veiledningskostnader** finansieres av UH-institusjon som en del av veileders forskningstid.
- **Eventuelle leiestedskostnader** finansieres av bedrift.
- **Indirekte kostnader** kan fordeles etter en enkel fordelingsnøkkel (prosentmessig) mellom UH-institusjon og bedrift.

Arbeidsgruppen ble bedt om å kartlegge hva som er dagens praksis og deretter vurderes muligheten for en felles praksis for kostnadsberegning og betaling for stipendiater i disse tre kategoriene:

1. Stipendiater finansiert gjennom Nærings- og offentlig ph.d.-ordningen
2. Stipendiater ansatt i instituttsektoren

¹ UHR: Nærings-ph.d.-ordningen: Kostnadsberegning og finansiering av veiledning og opphold ved gradsgivende UH-institusjon:
<https://www.forskningsradet.no/siteassets/midler-fra-fr/narings--og-os-phd/UHR-rapport-pdf>

3. Stipendiater ansatt ved én UH-institusjon og tatt opp på doktorgradsprogram ved en annen

2. Kartlegging

Før arbeidsgruppen ble etablert hadde UHR gjort en kartlegging via UHR forum for forskerutdanning. Kartleggingen stilte spørsmål om institusjonene fakturerte for tre ulike ph.d.-stipendiater: 1) finansiert gjennom nærings og offentlig ph.d.-ordning, 2) ansatt i instituttsektoren, og 3) ansatt ved UH-institusjoner som ikke selv har relevant doktorgradsprogram. Det ble også stilt spørsmål om satser som ble brukt, og hvilke kostnader som faktureres. 12 institusjoner svarte på kartleggingen. UiB var blant institusjonene som svarte.

Svarene fra institusjonene viser at de fleste tar betalt for nærings ph.d. og offentlig ph.d., men satsene varierer både mellom og innad ved institusjonene. Det er noen som tar betalt for stipendiater som er ansatt ved en UH-institusjon som selv ikke har relevant doktorgradsprogram, og noen tar betalt for stipendiater ansatt i instituttsektoren. Kartleggingen viser at det er ulik praksis for betaling og kostnadsberegning for alle kategorier stipendiater, både mellom og innad ved organisasjonene. Ved UiB varierer praksis for betaling og kostnadsberegning mellom fakultetene, og også mellom instituttene på et av fakultetene.

3. Arbeid i arbeidsgruppen

Arbeidsgruppen vurderer at utredningen fra 2015-rapporten gir en god og utfyllende beskrivelse av beregning av kostnader. Selv om det er gått 6 år siden rapporten ble skrevet, vurderer arbeidsgruppen det slik at kostnadsmodellen (dvs. utregning av kostnader) som ble utarbeidet i rapporten fortsatt kan være førende for beregning av kostnader i et ph.d.-løp for alle tre kategoriene av ph.d.-kandidater. Når kostnadene er beregnet, vil det kunne være forskjellige vurderinger for hva som legges inn av egeninnsats fra gradsgivende institusjon eller hva gradsgivende institusjon ønsker å ta betalt for.

I rapporten blir problemstillinger og hvilke kostnader som bør vurderes belyst gjennom eksempler. Kostnadene som blir skissert og diskutert inkluderer veiledningskostnader, indirekte kostnader, leiestedskostnader og kostnader knyttet til bedømmelse, administrasjon og disputas. De ulike forholdene som kan spille inn på beregningene og en eventuell kostnadsdeling inkluderer blant annet finansieringskilde, fagmiljøenes egeninteresse i prosjektet og residenstid.

Rapporten vil anbefale noen prinsipper for beregning av kostnader og diskutere og belyse ulike forhold som kan spille inn på institusjonenes forhandlinger om kostnadsfordelingen. Rapporten kan i så måte bidra til at institusjonene får et felles utgangspunkt for hvordan finansiering av veiledning og opphold ved gradsgivende UH-institusjon bør foregå og for forhandlingene om kostnadsberegningen. Videre vil rapporten sette søkelys mot forhold som bør utredes videre, som for eksempel hvorvidt ph.d.-utdanningen er en integrert del av bestemmelsene i Universitets- og høyskolelovens § 7-1. *Egenbetaling*, eller om veiledning regnes som utdanning.

4. Videre arbeid

Arbeidsgruppens rapport skal etter planen ferdigstilles mot slutten av mai 2021. Det er planlagt å legge rapporten fram for direktørnettverket til BOTT-institusjonene på deres møte i juni 2021.

Saken legges med dette fram til for utvalget til informasjon.